

14 december 2025

10 uur 'Wij van Zuid' / de Regenboog

Intro lezing

Ik zei al, wij gaan ons buigen over de lofzang van Maria. In verschillende kerkelijke tradities is dat loflied dagelijkse kost. Het is een vast onderdeel van een Anglicaanse even song. Het wordt iedere avond gezongen in RK kloosters en lutherse avondgebeden. En dagelijks bij de metten in de Oosters-Orthodoxe kerk. Er zijn dan ook talloze muzikale varianten van dit lied, want een beetje componist maakt een mooi Magnificat. Vandaag is de cantorij bij ons en zij zullen met ons een eenvoudig Magnificat zingen - namelijk van Sela - waarvan de tekst bijna letterlijk de Bijbeltekst volgt. En wij gaan de refreinen meezingen. Maar eerst luisteren we naar de Bijbeltekst uit Lucas 1 vanaf vers 46.

Schriftlezing: Lucas 1 vers 46 t/m 55

Zingen: Magnificat van Sela

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Ik heb me afgevraagd: Wat zou het doen met ons geloof als ook wij thuis elke avond de lofzang van Maria zouden lezen, of zingen? Dan worden die woorden van de lofzang net zo vertrouwd als het Onze Vader. Hoe zou dat gaan werken in je geloof en in je leven en in je kijk op de wereld? Ik denk dat de impact enorm is. De lofzang van Maria is immers niet zomaar een liedje. Het is misschien wel ons hele geloof in een notendop. Drie belangrijke kenmerken van het geloof komen samen in dat Magnificat. Het stimuleert ons dan ook drie kanten op.

Om te beginnen is het Magnificat een loflied. God loven is een essentieel onderdeel van geloven.

'Maak groot de Heer' zongen we met de cantorij. Dat lijkt misschien wat overdreven, 'maak groot.' Of het doet je denken aan die Amerikaanse slogan: 'Make America great again'. Die kant moeten we niet op. 'Geprezen zij God!' dat is wel groot genoeg... Maar het Grieks van de Bijbel betekent letterlijk: 'maak groot!' 'Mijn ziel maakt groot de Heer.' En de Latijnse term voor deze lofzang, 'Magnificat' betekent ook letterlijk: maak groot. Wat doen we eigenlijk wanneer we God groot maken? Dat is niet dat we oppompen, opblazen, God versieren met allerlei moois wat Hem niet past. God groot maken is stilstaan bij wie God is. Daarvoor is Maria, of Lucas, te rade gegaan in de bijbel en in haar eigen leven.

De lofzang ademt de theologie van Israël, van de Tenach. Het staat bol van de verwijzingen naar wat wij het OT noemen. We horen in de lofzang van Maria het lied van Hanna, de moeder van Samuël, terug. Zij looft God looft als degene die optilt wie vernederd worden. De lofzang verwijst naar de belofte aan Abraham, die God is nagekomen. De macht en de kracht van Gods arm doet denken aan hoe Hij met sterke arm zijn volk bevrijd heeft uit de slavernij van Egypte. Er klinken Psalmen in door. 'De HEER verheft uit het stof wie berooid is en laat hem wonen bij de hooggeplaatsten' (Ps. 113:7-8). 'Barmhartig en genadig is de HEER.' (Ps. 103:8) 'Heilig en ontzagwekkend is zijn naam.' (Ps. 111:9) Die verhalen en liederen waarmee Maria is opgegroeid ziet zij waar worden in haar eigen leven. Zij, een gewoon meisje uit Nazareth, mag de moeder worden van de Zoon van de Allerhoogste, die een groot (!) man zal worden en Koning voor altijd. (Lc. 1:32-33).

De grootheid van God zit niet in krachtpatserij over de rug van kwetsbare mensen. Hij neemt het juist voor hen op. Hij wordt zelf kwetsbaar door als een kind in onze wereld te komen. Dat is pas echt groot.

Wat zou het met je doen als je iedere avond de lofzang van Maria leest of zingt en dus iedere avond God groot maakt door stil te staan bij wat Hij gedaan heeft en doet?

Als je God looft, Hem groot maakt, sta je niet langer zelf in het midden van de wereld. Je geeft je over aan iemand die groter is dan jij. Niet omdat het moet, maar met je eigen hart en ziel. Ik geloof dat dat helpt om de goede proporties te zien in het leven. Je kijkt verder dan hier en nu. Het maakt je vrij. Je geeft je aan God en aan zijn nieuwe wereld die komt.

God groot maken werkt ook als een soort tegengif voor de impact die al het kwaad in de wereld op ons heeft. De groten van deze aarde zijn er, en nemen heel veel plek in, ook in ons hoofd door alle nieuws en aandacht. En als je God looft, maak je ruimte in je gedachten voor wat God ons wil geven. Niet bezoedeld door ons falen, onze hebzucht, onze onmacht, maar van een andere orde, heilig. Heilig is zijn naam.

Maar God loven is niet het enige. Als je elke avond die lofzang tot je door laat dringen, dan hoor je ook elke avond: God heeft oog gehad voor mij, Hij heeft naar mij omgezien, terwijl ik maar een eenvoudig mensenkind ben. Ook dat is een essentieel kenmerk van geloven dat je mag geloven dat God naar je omziet.

Maria was een gewoon meisje, niets bijzonders. En toch heeft God haar uitgekozen. Jezus wordt geboren in het gezin van Maria en Jozef, en begint zijn leven bij de os en de ezel in een stal. En herders zijn de eersten die Hem opzoeken. Blijkbaar kijkt God anders naar mensen dan wij zelf doen.

Wij kijken op tegen sterke mensen. Of mensen die leuk zijn en energiek, die goed weten wat ze moeten zeggen. Die slim zijn maar toch gewoon doen. Zo hebben we ideaalplaatjes. Iedereen die daar minder of niet aan voldoet, is niet interessant. En dat oordeel voltrekken we niet alleen op anderen, maar ook op onszelf. Je zou graag aan je ideaalplaatje voldoen: sterk en vitaal willen zijn, iemand die vrolijk is en alles ziet zitten. Maar het lukt je niet. Omdat het tegen zit, qua werk of relatie. Of omdat je teveel op je bordje hebt. Omdat je mentaal uitgeput of ziek bent.

Soms heb je het gevoel dat je in de hoek zit waar de klappen vallen. Ziet God mij wel? Ziet Hij hoe ik ploeter om m'n leven een beetje op de rit te houden? Ziet Hij wel dat anderen voordringen en ik altijd achteraan sta? Soms doet leven pijn. Als je een groot verdriet met je meedraagt. Of je zorgen maakt om een ziekte. Dan heb je behoefte aan Gods nabijheid, een arm om je heen.

Wat zou het met je doen als je iedere avond de lofzang van Maria leest of zingt?

Iedere dag hoor je dan de stem van God die tegen jou zegt: Ik zie jou. Ook als anderen je voorbij lopen. Ik ken je verborgen strijd, je pijn die niemand ziet. Ik heb oog voor jou. En Ik heb kracht om grote dingen te doen. Misschien wel meer dan je durft te denken. Dat geeft troost en hoop, om zo iedere avond te schuilen bij God, die zich over jou ontfermt.

Maar dat is nog niet alles. De lofzang zingt: 'Heersers stoot Hij van hun troon, wie gering is geeft Hij aanzien. Wie honger heeft, verzadigd Hij met goede gaven, maar rijken stuurt Hij weg met lege handen.'

Dat is niet hoe het er in onze wereld aan toe gaat. Als je eenmaal aan de arme kant van de samenleving zit, kom je daar bijna niet meer uit. Maar als het aan God ligt, gaat het precies andersom. Dat is het derde in die lofzang wat een wezenskenmerk van christelijk geloof is. Bij God is het de omgekeerde wereld.

En eerlijk gezegd word ik daar altijd heel ongemakkelijk van. De lofzang houdt me een spiegel voor: Aan welke kant sta ik? Hoor ik eigenlijk toch niet bij de rijken die alles al hebben en door God met lege handen weggestuurd wordt? Hoor ik niet bij die mensen die het goed met zichzelf getroffen hebben...? Denken dat ze beter zijn dan anderen.

Ik las ergens: "We kunnen het Magnificat eigenlijk pas goed bidden (het is een gebed!) als we het doen met het hart van een arme. Zonder die grondhouding missen we de juiste golflengte om het lied van binnenuit te verstaan. Enkel wie deemoedig is, wie echt durft te rekenen op God en leeft 'met open handen' kan ervaren hoe weldoende God is. Moeder Teresa heeft ooit gezegd: 'God kan niet vullen wat vol is'. Wie vol is van zichzelf, kan uiteindelijk niets ontvangen."

In het Hebreeuws heten arme mensen letterlijk: 'gebogenen.' Zij die gebukt door het leven gaan. Omdat ze er alleen voor staan, geen positie hebben. Echt arme, breekbare mensen dus. Later kreeg armoede ook een spirituele betekenis. De 'armen' zijn dan mensen die voor God kunnen buigen, omdat ze voor Hem openstaan en zich niet opsluiten in hoogmoed en eigenwaan. Allebei klinkt het mee in de zaligsprekingen: 'zalig de armen...'

Wat zou het met je doen als je iedere avond de lofzang van Maria leest of zingt en dus iedere avond in die spiegel kijkt: Hoe zit het met mijn rijkdom en mijn armoede? Heb ik 'het hart van een arme?'

Een moment van zelfonderzoek dus: Aan welke kant sta ik? Als je arm en rijk wat meer geestelijk opvat, dan valt het misschien nog wel mee met ons, maar ik denk dat we de onrust niet te snel weg moeten poetsen. Laten we vooral kritisch blijven op onszelf. In hoeverre deel ik van mijn rijkdom? Ben ik open voor wat God wil geven of weet ik het zelf beter?

De lofzang laat ons zien hoe God het wil. Dat is niet zoals het meestal gaat. Is niet het minste wat we kunnen doen: zelf alvast gaan leven volgens Gods werkelijkheid? Zodat iedereen die wij arm zouden noemen, door ons toch nu al iets proeft van wat komt. Doordat je niet afgeeft op vluchtelingen. Doordat je ervoor kiest eenvoudiger te leven om wille van de schepping. Doordat je toch blijft omzien naar die lastige ander, geen kwaad met kwaad vergeldt.

Wat zou er gebeuren met ons als we iedere avond voor het slapen gaan de lofzang van Maria lezen? Ik geloof dat er een grote wijsheid zit in die traditie. Het doet wat met je. Het gaat in je systeem zitten. Net als de oefeningen van de fysio of de sportschool.

De lofzang van Maria helpt ons om bij het hart van het christelijke geloof te blijven.

- 1 Je oefent je erin om God groot te maken en zo zelf je plek te weten voor zijn aangezicht.
- 2 Je mag schuilen in zijn liefdevolle armen, Hij ziet je.
- 3 En het maakt je onrustig, op weg naar Gods nieuwe wereld.

Amen